

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління ESG-ризиками та сталим розвитком»

Ступінь освіти	магістр
Освітні- програми	Екологія, Технології захисту навколишнього середовища, Ресурсозбереження у ГМК
Тривалість викладання	6-й семестр або 8-й семестр
Заняття:	весняний семестр
лекції:	2 години
практичні заняття:	2 години
Мова викладання	українська

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Кафедра, що викладає

Екології та технологій захисту навколишнього середовища

Викладач:

Борисовська Олена Олександрівна

доцентка, канд. техн. наук, завідувачка кафедри екології та ТЗНС

Персональна сторінка:

<https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Borisovska.php>

E-mail:

borysovska.o.o@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс присвячений сучасним підходам до управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками і можливостями в контексті сталого розвитку організацій. Розглядаються нормативно-методичні засади ESG, стейкхолдерський підхід, концепція подвійної суттєвості, методи ідентифікації, оцінювання та пріоритезації ESG-ризиків і можливостей.

Особлива увага приділяється кліматичним, ресурсним та екосистемним ризикам, соціальним аспектам діяльності організацій, взаємодії з громадами, корпоративному врегулюванню, діловій етиці та комплаєнсу. Студенти ознайомляться з принципами формування ESG-цілей і показників результативності, оцінювання ефективності заходів та інтеграції ESG-факторів у процеси планування і прийняття рішень.

Курс має практичну спрямованість і передбачає роботу з реальними та модельними кейсами, аналіз стейкхолдерів, визначення суттєвих ESG-питань, оцінювання ризиків, формування системи KPI та розроблення ESG-дорожньої карти організації. Окрема увага приділяється ролі ESG у зеленому та сталому відновленні України.

2. Мета курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти здатності ідентифікувати, аналізувати та оцінювати екологічні, соціальні й управлінські (ESG) ризики та можливості, визначати їх суттєвість для організацій і стейкхолдерів, а також обґрунтовувати рішення і заходи щодо управління ESG-ризиками та забезпечення сталого розвитку.

3. Результати навчання

- Аналізувати сучасні принципи, підходи та нормативно-методичні засади ESG і сталого розвитку та визначати особливості їх застосування в діяльності організацій.
- Ідентифікувати та аналізувати екологічні, соціальні й управлінські впливи, ризики та можливості з урахуванням специфіки діяльності організації та інтересів стейкхолдерів
- Оцінювати та пріоритезувати ESG-ризики і можливості, визначати суттєві питання сталого розвитку із застосуванням кількісних та якісних методів оцінювання.
- Формувати обґрунтовані цілі, показники та заходи щодо управління ESG-ризиками і можливостями та оцінювати результативність їх реалізації.
- Розробляти та обґрунтовувати комплексні рішення щодо інтеграції ESG-принципів у діяльність організацій, проекти та стратегії сталого розвитку.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
Тема 1. ESG та сталий розвиток у діяльності організацій Еволюція концепцій сталого розвитку, CSR та ESG. Екологічні, соціальні й управлінські фактори. ESG-ризики та можливості. Взаємозв'язок ESG із Цілями сталого розвитку ООН. Роль ESG у прийнятті рішень.
Тема 2. Нормативно-методичні засади ESG та сталого розвитку Сучасна архітектура ESG-стандартів і регуляторних вимог. GRI, ESRS, IFRS

S1/S2, VSME. Європейський зелений курс та Таксономія ЄС. Взаємозв'язок стандартів і сфери їх застосування. ESG у контексті європейської інтеграції України.
Тема 3. Стейкхолдерський підхід і суттєвість ESG-факторів Ідентифікація та аналіз стейкхолдерів. Потреби та очікування заінтересованих сторін. Поняття суттєвості. Фінансова суттєвість та суттєвість впливу. Подвійна суттєвість. Визначення суттєвих ESG-питань.
Тема 4. Методологія управління ESG-ризиками та можливостями Поняття ESG-ризиків. Ідентифікація джерел і факторів ризику. Якісні та кількісні методи оцінювання. Імовірність і наслідки. Матриці ризиків. Пріоритезація. Взаємозв'язок ESG-ризиків із системою управління ризиками організації.
Тема 5. Кліматичні ризики та декарбонізація Фізичні та перехідні кліматичні ризики. Викиди парникових газів Scope 1, 2, 3. Вуглецевий слід. Net Zero та carbon neutrality. Кліматичні сценарії. Адаптація та декарбонізація як інструменти зниження ESG-ризиків.
Тема 6. Ресурсні та екосистемні ESG-ризики Ресурсо- та енергоефективність. Водні ресурси. Відходи та циркулярна економіка. Забруднення довкілля. Біорізноманіття та екосистемні послуги. Залежність організацій від природного капіталу. Підходи TNFD і SBTN.
Тема 7. Соціальні ESG-ризики Права людини та трудові права. Охорона праці та здоров'я працівників. Рівність, різноманітність та інклюзія. Ризики в ланцюгах постачання. Вразливі групи. Соціальні аспекти війни та відновлення України.
Тема 8. Взаємодія з громадами та соціальна стійкість Вплив діяльності організацій на громади. Соціальний діалог. Методи взаємодії зі стейкхолдерами. Соціальні конфлікти та репутаційні ризики. Соціальна ліцензія на діяльність. Партнерство бізнесу і громад. Відновлення та стійкість територій.
Тема 9. Управлінські ESG-ризики: governance, етика та комплаєнс Прозорість і підзвітність. Розподіл відповідальності за ESG. Ділова етика. Антикорупційні практики. Комплаєнс. Конфлікт інтересів. Внутрішній контроль. ESG due diligence та відповідальність органів управління. Greenwashing та відповідальність за ESG-комунікації.
Тема 10. ESG-цілі, показники та оцінювання результативності Принципи формування ESG-цілей. Baseline та target. Ключові показники результативності (KPI). Кількісні та якісні ESG-показники. Моніторинг та оцінювання результативності заходів. ESG-рейтинги та їх обмеження.
Тема 11. Інтеграція ESG-ризиків у прийняття рішень Включення ESG-факторів у планування діяльності та проєктів. Вибір і порівняння альтернатив. Пріоритезація заходів. ESG due diligence. Розроблення дорожньої карти. Моніторинг і перегляд рішень.
Тема 12. ESG та стале відновлення України ESG-ризики й можливості в умовах війни та повоєнного відновлення. Зелене

відновлення. Стійкість інфраструктури та громад. Секторальні особливості ESG. Залучення сталого фінансування. Цифрові технології та ІІІ в управлінні ESG-ризиками.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ESG-профілювання організації та аналіз контексту її діяльності

Ідентифікація та картування стейкхолдерів організації

Ідентифікація ESG-впливів, ризиків та можливостей (IRO)

Оцінювання суттєвості та пріоритезація ESG-питань

Оцінювання екологічних і кліматичних ESG-ризиків

Оцінювання соціальних та управлінських ESG-ризиків

Формування ESG-цілей і системи KPI

Розроблення заходів щодо управління пріоритетними ESG-ризиками

Порівняння альтернативних ESG-рішень та обґрунтування їх вибору

Розроблення ESG-дорожньої карти організації

Критичний аналіз ESG-рішень реальної компанії

Презентація та захист комплексного ESG-кейсу

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

На практичних заняттях необхідні калькулятори.

Використовуються інструментальна база випускової кафедри, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
60	40	20	100

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, що містить 5 відкритих запитань.

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи. Оцінювання практичних робіт здійснюється шляхом розрахунку середнього арифметичного балу за складеними практичними заняттями.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. За кожне питання здобувач отримує **12 балів (разом 60 балів)**.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

За кожну практичну роботу здобувач вищої освіти може отримати наступну кількість балів:

40 балів: виявлено підвищений рівень засвоєння обсягу знань і набуття вмінь; якісно, ретельно, самостійно та в повному обсязі виконано завдання. Матеріал викладено в логічній послідовності, без мовних помилок, а власні висновки студента відповідають темі практичного заняття.

30 балів: показано оволодіння достатнім обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано самостійність в отриманні даних, але з незначними неточностями; точність і чіткість мови, а власні висновки студента відповідають темі практичного заняття.

20 балів: недостатньо показано оволодіння обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано не самостійність в отриманні даних, зміст роботи викладений не завжди у логічній послідовності, в роботі зафіксовані незначні помилки, а власні висновки студента не завжди відповідають темі практичного заняття.

10 балів: виявлено змістові й лексичні помилки, зміст роботи викладено не чітко й нелогічно, але продемонстровані знання й уміння в межах навчальної програми.

0 балів: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання

задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".

https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_про_систему_запобігання_та_виявлення_плагіату.pdf

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.7. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Результати навчання, здобуті студентами у неформальній та/або інформальній освіті можуть бути визнані відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» (<https://surl.li/jnwwii>), в якому наведена відповідна процедура визнання результатів: https://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Unformal_2025.pdf.

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

- 1) ISO 31000:2018. Risk management — Guidelines. **International Organization for Standardization, 2018.** URL: <https://www.iso.org/standard/65694.html> (дата звернення: 26.08.2026).
- 2) Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj (дата звернення: 26.08.2026).
- 3) EFRAG. IG 1: Materiality Assessment Implementation Guidance. 2024. URL: <https://knowledgehub.efrag.org/eng/interactive/ig/ig1/09-2025> (дата звернення: 26.08.2026).
- 4) IFRS Foundation. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/> (дата звернення: 26.08.2026).
- 5) IFRS Foundation. IFRS S2 Climate-related Disclosures. 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/> (дата звернення: 26.08.2026).
- 6) Global Reporting Initiative. GRI Universal Standards 2021. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/universal-standards/> (дата звернення: 26.08.2026).
- 7) Greenhouse Gas Protocol. Standards and Guidance. World Resources Institute, World Business Council for Sustainable Development. URL: <https://ghgprotocol.org/standards-guidance> (дата звернення: 26.08.2026).
- 8) Taskforce on Nature-related Financial Disclosures. Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures. 2023. URL: <https://tnfd.global/publication/recommendations-of-the-taskforce-on-nature-related-financial-disclosures/> (дата звернення: 26.08.2026).
- 9) Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate

sustainable investment. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>
(дата звернення: 26.08.2026).

Інформаційні ресурси:

1. IFRS Foundation. Sustainability Standards.
<https://www.ifrs.org/sustainability/>
2. Global Reporting Initiative (GRI). <https://www.globalreporting.org/>
3. Greenhouse Gas Protocol. <https://ghgprotocol.org/>
4. Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD).
<https://tnfd.global/>
5. Глобальний договір ООН <https://globalcompact.org.ua/>
6. Офіс зеленого переходу <https://gto.dixigroup.org/>
7. Youcontrol <https://youcontrol.com.ua/>
8. Асоціація професіоналів довкілля. ESG-ліга <https://ukraine-oss.com/esg-liga-paew/>
9. Світовий лідер у галузі корпоративних додатків і бізнес-аналітики
<https://www.sap.com/ukraine/topics/sustainability>